Onze Londense correspondent legde een bezoek af op zee en vond een schip met mysteries

SNERT OP DE CAROLINE

✳ *Coenraad Backer (r.) uit Rotterdam, die de Caroline naar haar ligplaats bracht, met een van de vreemdste lieden aan boord, een jongeman van 22 jaar die niet wil zeggen wat hij precies met de reclamezender te maken heeft. Hij is Zweed en heet Rolf van Brandtzaeg.*

✳ *Scheepskok Pieter Burgering (l.) uit Heiloo zegt: „Ik geef ze goed te eten en ze — ook de buitenlanders — vinden mijn kost lekker." Rechts machinist Dirk van Rij, die zegt: „Het is top of flop, denken we maar."*

Nederlandse bemanning houdt piratenzender van Britten drijvende

door L. DAVIDSON

LONDEN, — „Vanavond eten we witlof met biefstuk, morgen erwtensoep, de dag erop nasi goreng. En de witlof is knal-vers", verzekerde de scheepskok me vol trots. „Ik geef de jongens goed te eten en ook de buitenlanders vinden mijn kost best lekker, want ze eten er behoorlijk van".

Nederlandser kan het wel niet, maar ik had de grootste moeite er me zelf aan te herinneren dat ik niet op een Nederlands schip was — ik bevond me vijf mijl buiten de Engelse zuidoostkust op de Noordzee aan boord van Radio Caroline, de brutale piraat die daar tot groot vermaak van de radioluisteraars illegale uitzendingen verzorgt, van volgende week af doorspekt met smeuïige reklameteksten.

KAPITEIN: VEEL TE DRUK OM ONS TE VERVELEN

De vaderlandse gerechten die de scheepskok opsomde — hij leerde het vak o.m. op de Oranje — waren niet toevallig zo echt-Nederlands. Kok Pieter Burgering (29) is Nederlander, zijn familie woont in Heiloo, maar ook merendeel van de hongerige magen die hij moet helpen vullen behoren aan Nederlandse zeelui toe.

Dat was wel de grootste verrassing voor ons toen we deze week een paar uur aan boord van Radio Caroline waren. Op dat moment waren er negen Nederlanders die dienst deden — twee anderen gingen met ons terug naar Harwich voor hun eerste verlof in het vaderland.

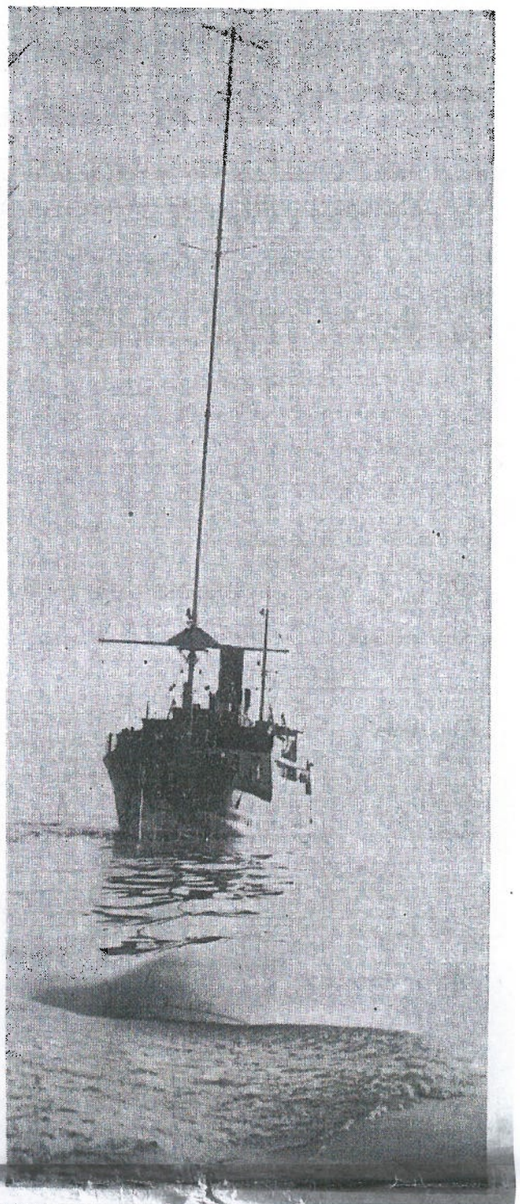

BOVEN: Dit is de piraat met zijn 60 meter hoge zendmast.

LINKS BOVEN: Machinist Van Rij uit Leeuwarden.

LINKS MIDDEN: Stuurman J. van Dijke een van de vele Nederlanders op de Caroline

LINKS ONDER: Simon Dee, de Canadese disc-jockey in zijn omroepcel aan boord.

VERSCHIL TUSSEN AMSTERDAM EN GIETHOORN IS AMPER EEN TIENTJE

Gemeenteclassificatie geen rijksuitvinding

Van een onzer verslaggevers

DEN HAAG — ● De gemeenteclassificatie heeft een sterk aflopend karakter. Zij zal binnen enkele jaren zijn verdwenen.

● De omvang van de tegenwoordige gemeenteclassificatie is zo gering, dat zij meer op gevoelsargumenten dan op materiële gronden wordt bestreden.

● De gemeenteclassificatie is een echt Nederlands praatprobleem. Men vindt evenveel voor- als tegenstanders. En iedereen heeft gelijk.

● Zodra de gemeenteclassificatie zal zijn verdwenen, zal zij hoogstwaarschijnlijk langs een achterdeurtje weer binnenkomen in de vorm van „duurtetoeslagen".

Tot deze conclusies zijn wij gekomen na enkele gesprekken met officiële personen en particuliere praters naar aanleiding van het regeringsvoorstel om de komende huurverhoging in percentages te laten verschillen: de gemeenten in een lagere klasse krijgen een hoger percentage huurverhoging dan de gemeenten in een hogere klasse.

Misverstand

Tijdens de gesprekken zijn wij niet zelden gestuit op het hardnekkig misverstand dat de gemeenteclassificatie een rijksuitvinding is, die door het Rijk wordt gekoesterd en in stand gehouden.

De gemeenteclassificatie wortelt echter in het bedrijfsleven. Volgens de mening van het bedrijfsleven — die onder meer tot uitdrukking komt in de Stichting van de Arbeid — is het verschil in beloning voor gelijksoortige arbeid in gemeenten van afwijkende grootte nog steeds op zijn plaats.

Het Rijk heeft — voor wat betreft de beloning van de ambtenaren — de gemeenteclassificatie al goeddeels weggewerkt. Het Rijk acht het echter niet tot zijn taak te behoren het bedrijfsleven in een bepaalde richting te dwingen door de classificatie eenzijdig op te heffen. Zoals een ambtenaar het uitdrukte: „Het Rijk volgt op dit terrein het bedrijfsleven".

Cijfers

Dat wil echter niet zeggen, dat de regering niet poogt met behoud van het principe de gevolgen zo gering mogelijk te maken. Het Rijk heeft in de afgelopen tien jaren de verschillen in beloning tot de helft teruggebracht; de aftrek in B-gemeenten zakte van vier op twee cent; voor C-gemeenten van acht op vier cent; voor D-gemeenten van twaalf op zes cent per uur.

In deze simpele cijfers ligt de omvang van het hele vraagstuk besloten: het verschil tussen Amsterdam en Giethoorn is amper een tientje per maand. „Maar waarom?", roepen de tegenstanders. „Als ik hetzelfde werk doe als mijn collega in Amsterdam, waarom krijg ik dan een tientje per maand minder."

De Amsterdamse collega gaat dan argumenteren: „Bij jullie in Giethoorn kun je veel goedkoper en veel fijner leven: een huis met een tuin, echte boter voor een vriendschapsprijsje bij de boeren...." „Dat mag niet", roept de Giethoornaar.

Geneugten

„Maar daarom gebeurt het wel", antwoordt de Amsterdammer, die niver voortgaat de geneugten van het plattelandsleven op te sommen: „Drie minuten wandelen en de vrije natuur staat te dringen; de eenvoudige landslieden slijten voor een prikje de rijpe verse vruchten des velds; de huizen zijn fijner en goedkoper; de lucht is er beter."

Zo'n opsomming kan soms het karakter van een woordenboek aannemen. Maar dan brandt de Giethoornaar los: „Wij zijn verstoken van cultuur; dat tuintje lap ik m'n baas, daar heb ik alleen maar omgemak van; als mijn vrouw een nieuwe jurk nodig heeft dan moet ze een halve dag reizen."

Nu kan men de Amsterdammer weer horen uitleggen, dat ook zijn kroost vier trams per dag moet beklimmen om bij de bron der wetenschap te komen; dat ook zijn vrouw ." Deze en dergelijke samenspraken hebben al vele vellen papier en uren gevuld.

Oplossing?

Ondanks deze emoties wil het bedrijfsleven de gemeenteclassificatie handhaven.

„Als de gemeenteclassificatie ooit wordt opgeheven, dan komt er zonder twijfel een bijslag op de lonen in de grote steden", verzekerde men ons. Dat zou misschien een oplossing zijn. Tot nu toe wordt er voor de B-, C- en D-gemeenten een aftrek toegepast, het werk wordt dus egenschijnlijk minder gewaardeerd. Als er voor de grotere gemeenten bijslagen worden gegeven, dan kan de Giethoornaar de geruststelling hebben, dat zijn werk dezelfde beloning krijgt als dat van zijn Amsterdamse collega. Nezelfde beloning dus met een extraatje voor de grote steden. Een extraatje in plaats van een aftrek.

(Ingezonden mededeling)

„DE PLASMOLENS"

Plaszoom 254 — Rotterdam
Tel. 138699—138743

Prachtig gelegen aan de Kralingse Plas en het Kralingse Bos.

Gerenommeerde keuken
Twee grote parkeerterreinen.

Sterrenwacht in Nijmegen

Van een onzer verslaggevers

NIJMEGEN. — Bij de opening van het nieuwe universitaire jaar in september 1964 hoopt de Nijmeegse universiteit te beschikken over een eigen sterrenwacht.

Er wordt thans naarstig gewerkt op het Universeel Laboratorium aan de Driehuizerweg in Nijmegen, waar 35 meter boven de begane grond een koepel is gemonteerd van schthonderd kilogram gealuminiseerd staal. Deze draaibare koepel zal worden uitgerust met een Frunse kijker, die een brandpunt heeft van twee meter en een diameter van twintig centimeter. Aan de kijker zal een camera worden gemonteerd voor fotografische opnamen.

De astronomische studierichting, die in Nijmegen pas drie jaar oud is, kan in de toekomst grotere belangstelling krijgen — zo verwacht men in Nijmegen — daar de ruimtevaart meer mogelijkheden voor de astronomie opent.

Het observatorium is in de eerste plaats bedoeld voor studiedoeleinden, maar men verwacht er ook eenvoudig wetenschappelijk werk mee te kunnen verrichten.

gektanterd of ik zat met de Nederlandse Caroliners al achter een goed glas Nederlands bier, waarvan er een flinke voorraad aan board is. „Aan boord is het vrij bierdrinken meneer", glunderde matroos T. A. Pronk uit Scheveningen, terwijl het stevige schuim langs de glazen omlaag vloeide, „de stemming aan boord is uitstekend, en we hebben een beste kok", verzekerden de Nederlanders me en we geloofden dat graag.

Vers

Kok Burgering had net tevoren een forse hoeveelheid verse vis gekocht

✳ *George Mackay, een van de twee kapiteins van de Caroline.*

(Ingezonden mededeling)

Kok Burgering had net tevoren een forse hoeveelheid verse vis gekocht. Ook de Nederlandse Caroliners zitten aan boord van de Caroline. Ik dronk met hen een glas bier, terwijl ze vertelden. De verdere revitalisering gebeurt voorlopig nog met een sleepboot van Harwich uit — binnenkort hoopt men er een eigen boot voor te charteren. De sleepboot had ook ons in Harwich aan board genomen voor de tocht via het lichtschip Cork. Radio Caroline ligt drie mijl ten oosten daarvan. Voor deze wonderlijke reis begon moesten we ons paspoort laten zien aan de immigratiedienst en wilde de douane alles bekijken wat er aan fototoestellen mee ging, opdat we bij terugkeer niet van smokkelarij beschuldigd zouden worden. Radio Caroline wordt door de douane als buitenlandse haven beschouwd! Daardoor ook duurde het ruim twee uur eer we konden vertrekken, want er moest nog wat materiaal voor het radioschip mee dat niet kon worden uitgeladen en na veel gehaar over grammofoonplaten, geluidsbanden en dergelijke. Een radio kreeg geen exportvergunning, die moest in Harwich achter blijven.

Duister

De tocht werd ook meegemaakt door Coenraad Backer uit Rotterdam, de man van 26 jaar, die als een van de twee kapiteins van Radio Caroline wordt beschouwd. „Ik verlegenwoordig de Zwitserse maatschappij Astrenie die het schip beheert, nou ja Zwitsers-Liechtensteins eigenlijk", vulde hij zichzelf aan waardoor zijn relaas er niet duidelijker op werd.

Dat is geen toeval, want alles over de opzet van Radio Caroline, over de financiële kant van deze avonturenlijke zaak en van de „mannen op de achtergrond" is nogal duister en dat laat men met opzet zo.

De heer Backer vertelde een stuurmansrang te hebben — hij heeft het radioschip dan ook naar zijn ligplaats voor de Engelse kust gebracht. Het is van oorsprong Deens, Fredericia heette deze schuit van zevenhonderd ton. Begin januari werd het schip van Kopenhagen naar Rotterdam gebracht — op de werf van De Jong in Schiedam, aldus Backer, is een nieuwe hulpmotor geïnstalleerd. Daarop voeren we naar Greenore in Ierland waar Radio Caroline voor haar nieuwe taak gereed is gemaakt.

De bemanning deed bijna alles zelf, ook het opzetten van de enorme zendmast van zestig meter, die nu op het voorschip staat. „We kwamen net voor Pasen voor Harwich aan", zegt Coenraad Backer.

Toeval?

Greenore is privé-bezit van de vader van Ronan O'Rahilly (23), de Ierse zakenman die het kapitaal voor het avonturen bijeenbracht, een kwart miljoen pond. Hij is baas van Planet Productions, een N.V. die de zendtijd van Radio Caroline verkoopt. Is het toeval dat ook Radio Atlanta, die straks met Caroline gaat concurreren, op dezelfde werf in Greenore wordt uitgerust? De mannen op de Caroline lachen geheimzinnig als we dat vragen. Dezelfde mysterieuze lachjes komen te voorschijn als we vragen of er misschien ook verband bestaat tussen deze Engelse reclamezenders en Radio Veronica.

Coenraad Backer zegt dit: „Ik heb meegeholpen Radio Veronica op poten te zetten, maar daar heb ik verder niks meer mee te maken." En hij wil beslist niets meer zeggen dan dat zijn Liechtensteinse of Zwitserse bazen schepen kunnen leveren voor allerlei taken, voor onderzoek van de zeebodem net zo goed als voor radio-avonturen, maar met de uitzendingen zelf hebben wij niets te maken, verduidelijkte hij.

We werden er weinig wijzer van.

Geld

Wat wél zeker was, dat was de loodzware zak geld die Backer bij zich had toen hij met ons naar Radio Caroline voer. Die ging mee aan boord. De bemanning van het radioschip weet nooit precies van tevoren wanneer er bezoek komt, want opbellen is dank zij de boycot van de Britse PTT onmogelijk. Via Scheveningen Radio kan dat wel en daar maken de Nederlanders druk gebruik van. Prompt vroegen de telefonistes ervan om verzoekplaatjes die de disc-jockeys van Radio Caroline graag draaiden.

De belangstelling van Nederlandse zijde voor Radio Caroline is enorm. Een Beechcraft van de Koninklijke luchtmacht heeft maandag zelfs een paar rondjes boven het schip gevlogen en de bemanning wuifde vrolijk naar de platendraaiers beneden op zee.

Onze sleepboot had de eerste post uit Nederland voor de mannen van de Caroline meegebracht en daar waren heel wat kranteknipsels over het schip bij. Toen een van hen las wat er al zo over de zender is geschreven, ontlokte hem dat een ruige zeemansuitdrukking en een bulderende lach. De scheepskok dekte intussen de tafel en sneed het smakelijk uitziende brood dat hij zelf had gebakken — „Ik kan alles bakken in mijn kombuis, luxe broodjes, alles".

De onbekende

Hoe al deze Nederlanders op de Caroline verzeild raakten willen ze liever niet vertellen; tweede machinist Dirk van Rij uit Leeuwarden wil alleen onthullen dat hij is opgebeld door „een man die ik niet eens ken", die vroeg of hij wilde meedoen. Tot nu toe heeft Van Rij als aflosmachinist gevaren.

Ook stuurman J. van Dijke uit Andijk zwijgt als we hem al te nieuwsgierige vragen stellen.

Machinist Van Rij beschouwt het avonturen op de Caroline erg realistisch. „Wat we verdienen weten we nog niet precies, dat staat niet op papier. Kijk eens meneer, het is top of flop, denken we maar — er is ons natuurlijk wel het nodige beloofd." Hij vertelde dat de bemanning door de baas bij een Belgische maatschappij is verzekerd, dat staat in het contract.

Het risico dat deze Nederlanders lopen hebben ze met open ogen aanvaard en ze zijn er zich terdege van bewust dat de Britse regering alles zal doen om een einde te maken aan Radio Caroline. Maar deze ruige zeelui uit Scheveningen, IJmuiden, Hoofddorp en waar ze ook vandaan komen, zijn niet bang.

De meesten van hen zijn getrouwd — één hoorden we een kameraad die met verlof ging deze boodschap geven voor zijn vrouw: „Als je d'r opbelt zeg dan maar tegen 'r, ze mot 'r eigen maar redden".

Beter

Op de Caroline is het beter dan bij de koopvaardij, kregen we van de Nederlanders te horen — „we zijn regelmatig thuis, anders waren we wel een jaar weg, bij een gewone rederij dan". We hoorden eigenlijk maar één klacht en die was van een van de drie Scheveningers aan boord: „We zouven wel een beetje zware slag willen hebben, die is niet meegekomen".

Wonderlijk, bijna fantastisch, deze overwegend Nederlandse bemanning op Radio Caroline. Overal op het schip merk je dat: op de deur die naar de radiostudio leidt, staat op een papier: „Voor 11 uur vanmorgen niemand naar binnen" en terwijl we dat lazen riep een van de Nederlanders: „Er wordt geen schip meer schoon gemaakt met zoet water, want we raken er veel te gauw door!"

Machinist Van Rij liet me trots de machinekamer zien, hij vertelde me dat het schip zo klaar is om te vertrekken als het nodig mocht zijn. In het ruim staan de splinternieuwe generatoren met donderend geweld te draaien voor het opwekken van de indrukwekkende hoeveelheid stroom die voor de zender van tien KW nodig is.

Toen we er naar toe liepen, kwamen we langs een geweldige kist aardappelen.

Erg schoon ziet de Caroline er bepaald niet uit, er is flink wat roest op het schip te zien, maar in de studio en de controlekamer (daar zwaaien twee Zweedse technici de scepter) is het allemaal blinkend nieuw en kraakheldere. Toen wij in de studio waren zat de lange blonde Simon Dee, een Canadees van 28 jaar en een van de vier disc-jockeys van Radio Caroline achter de microfoon. Zijn vrouw en zijn zoon wonen in Londen.

Roken en drinken

„Ik rook hier ontzettend veel", bekent Dee, „dat is het enige wat je hier kunt doen, roken en bier drinken". Hij moet een maand achter elkaar werken en dat met twintig, soms wel 25 platen per uur aankondigen is heel wat. De uitzendingen lopen van zes uur in de ochtend tot zes uur 's avonds, maar dan is het nog niet afgelopen, aldus Simon Dee, „dan gaan we het programma voor de volgende dag plannen. Tot tien uur zijn we dan mee bezig".

Dee kreeg zijn radio-opleiding bij een station van de Canadese luchtmacht in Irak. Trots laat hij een stapel brieven zien van fans in Engeland met verzoeken voor platen — hoe de Britse PTT Radio Caroline ook boycot, die brieven worden neljes naar Harwich gebracht. Op een ervan stond een grote piratenvlag en een van de histerians adresseerde zo: „Caroline, de top pop platenboot".

Terwijl wij op de Caroline waren en de popplaten onophoudelijk de ether inginigen, muziek van de Beatles, van Gerry en de Pacemakers, de Rolling Stones en al die andere idolen van deze tijd, stond boven op de brug heel kalm en lakoniek en zich kennelijk amuserend met het avontuur, kapitein George Mackay. Zijn bemanning mag er vrij onverzorgd bijlopen, deze zeeman met dertig jaar ervaring was keurig in uniform, compleet met onderscheidingslinjes op de borst, verdiend tijdens de Tweede wereldoorlog.

Geen zorgen

Het avontuur met de Caroline bekent voor kapitein Mackay geen probleem waar hij 's nachts urenlang over ligt te piekeren. Hij maakt zich ook geen zorgen over de illegale status van zijn schip. Het ruwe weer van het afgelopen weekeinde heeft hem en zijn schuit ook at niet uit zijn evenwicht kunnen brengen.

„Mijn bemanning heeft het veel te druk om zich te vervelen", aldus de kapitein, „we onderhouden alles zelf en iedereen is specialist op zijn gebied".

Of hij niet bang is voor wat de Britse regering zou kunnen doen?

„Niemand viel ons tot nu toe lastig", antwoordt Mackay, „er kwamen alleen een paar straatjagers laag over vliegen, en die hebben een beetje gestoord met het geknal van hun motoren". Nee, deze zeebonk is voor geen kleintje vervaard.

Over zijn Nederlandse bemanningsleden is de kapitein best tevreden en als we van hen afscheid nemen, verzekeren ze ons nog eens dat de stemming aan boord uitstekend is.

Dat neemt niet weg dat ze verlangend uitzien naar hun verlof. Nu is het nog twee maanden op en een maand verlof, maar liever zouden ze een maand op en twee weken af willen hebben, dat is een kleinigheid tat zelfs op dit piratenschip nog geen realiteit is.

Wens

De kapitein van de sleepboot wordt ongeduldig en fluit dat we moeten vertrekken — wij wil voor donker in Harwich terug zijn. De bezoekers klauteren weer van boord, gelukkig is de zee als een spiegel zo glad. Wat haden die Caroliners anders gelachen...

Ze roepen ons ten afscheid nog toe volgende keer enig vrouwelijk schoon mee terug te brengen — of woorden van gelijk strekking!

Er wordt afgezet en de afstand tussen ons en Radio Caroline wordt steeds groter. Hoog rijst de kolossale zendmast omhoog die ook op dat moment de ingehlikte muziek naar Engeland uitstoot, die ook in Nederland ze goed hoorbaar wordt opgevangen. Terwijl het piratenschip snel kleiner wordt en weldra in het wazige schemerlicht aan het oog is onttrokken, vragen we ons af hoe lang het daar nog zal liggen, deze plaaggeest in de ether die de Britse minister van posterijen, in tegenstelling tot kapitein Mackay, wel slapeloze nachten bezorgt. En hoe lang die vier man in de machinekamer, de drie aan dek, die stuurman en die kok, al die Nederlanders, daar nog zullen dobberen in het gezicht van de Engelse kust?